

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 76.085/16
van 6 mei 2024

avis 76.085/16
du 6 mai 2024

over

sur

een ontwerp van koninklijk
besluit 'tot vaststelling van de
hypothesen en de
methodologie voor de
berekening van de verwachte
aanvullende pensioenprestatie
in het pensioenoverzicht'

un projet d'arrêté royal 'visant
à déterminer les hypothèses et
la méthodologie à suivre pour
calculer la prestation de
pension complémentaire
attendue qui sera mentionnée
dans le relevé des droits à
retraite'

Op 5 april 2024 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Pensioenen verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot vaststelling van de hypothesen en de methodologie voor de berekening van de verwachte aanvullende pensioenprestatie in het pensioenoverzicht’.

Het ontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 30 april 2024. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, wnd. kamervoorzitter, Toon MOONEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Jan VELAERS en Johan PUT, assessoren, en Eline YOSHIMI, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Benjamin MEEUSEN, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Toon MOONEN, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 6 mei 2024.

*

Le 5 avril 2024, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre des Pensions à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal ‘visant à déterminer les hypothèses et la méthodologie à suivre pour calculer la prestation de pension complémentaire attendue qui sera mentionnée dans le relevé des droits à retraite’.

Le projet a été examiné par la seizième chambre le 30 avril 2024. La chambre était composée de Pierre LEFRANC, président de chambre f.f., Toon MOONEN et Tim CORTHAUT, conseillers d'État, Jan VELAERS et Johan PUT, assesseurs, et Eline YOSHIMI, greffier.

Le rapport a été présenté par Benjamin MEEUSEN, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Toon MOONEN, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 6 mai 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt tot het bepalen van de voorschriften, hypothesen en methodologie die worden gebruikt bij de berekening, door de pensioeninstellingen, van het pensioenoverzicht dat Sigedis ter beschikking stelt voor elke in de databank aanvullende pensioenen gekende aangeslotene.¹ Het pensioenoverzicht geeft, door middel van projecties, een indicatie over het aanvullende pensioen dat een aangeslotene mag verwachten op het ogenblik dat het pensioen ingaat.

Artikel 1 van het ontwerp bevat definities. Artikel 2 bepaalt de scenario's die elke berekening moet omvatten. Artikel 3 regelt de wijze waarop toekomstige bijdragen moeten worden in aanmerking genomen. Artikel 4 bepaalt dat bij de berekening van het pensioenoverzicht rekening wordt gehouden met de specifieke eigenschappen van de pensioentoezegging of de pensioenovereenkomst. Artikel 5 stipuleert dat de berekening van het pensioenoverzicht wordt gebaseerd op de individuele situatie van de betrokkene. Artikel 6 bevat afrondingsregels en sluit uit dat de aan Sigedis overgemaakte bedragen gecorrigeerd worden voor inflatie. Artikel 7 bepaalt dat de pensioeninstelling de wijze waarop ze de drie scenario's van de verwachte prestatie berekent, moet documenteren.

Artikel 8 bevat een overgangsregeling van drie jaar ten aanzien van de voorwaarden uit de artikelen 4 en 5.

Artikel 9 stelt de inwerkingtreding van het te nemen besluit vast op de tiende dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

RECHTSGROND

3. Voor het ontwerp wordt naar luid van de aanhef rechtsgrond gezocht in artikel 48, § 1/2, eerste lid, 6., van de programmawet (I) van 24 december 2002, artikel 26, § 1/2, eerste lid, 5., van de wet van 28 april 2003 'betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid', artikel 39, § 1/2, eerste lid, 5., van de wet van 15 mei 2014 'houdende diverse bepalingen', artikel 6, § 1/2, eerste lid, 5., van de wet van 18 februari 2018 'houdende diverse bepalingen inzake aanvullende pensioenen en tot instelling van een aanvullend pensioen voor de zelfstandigen actief als natuurlijk persoon, voor de meewerkende echtgenoten en voor de zelfstandige helpers' en artikel 10, § 1/2,

¹ De wettelijke regels betreffende het pensioenoverzicht waarop die voorschriften, hypothesen en methodologie betrekking hebben, treden in werking op 1 januari 2026 (artikel 92, vierde lid, van de wet van 26 december 2022 'tot wijziging van verscheidene bepalingen ter versterking van de transparantie in het kader van de tweede pensioenpijler').

eerste lid, 5., van de wet van 6 december 2018 ‘tot instelling van een vrij aanvullend pensioen voor de werknemers en houdende diverse bepalingen inzake aanvullende pensioenen’. Daarin wordt telkens geregeld welke informatie het pensioenoverzicht ten minste moet bevatten.

Zoals blijkt uit de door de gemachtigde bezorgde rechtsgrondentabel, wordt voor het ontwerp echter veeleer rechtsgrond geboden door paragraaf 1/3 van de voormelde artikelen, die telkens luidt als volgt: “De Koning kan de voorschriften, hypothesen en methodologie bepalen voor de voorstellingswijze(n) en de berekening van de gegevens vermeld in § 1/2.”²

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

4. De aanhef moet worden aangepast in het licht van hetgeen hierboven is opgemerkt met betrekking tot de rechtsgrond van het ontwerp.

5. In het eerste lid van de aanhef moet worden geschreven “ingevoegd bij de wet van 26 december 2022” in plaats van “ingevoegd bij de wet van 26 december”.

6. In de Nederlandse tekst van het vierde lid van de aanhef moet worden geschreven “ingevoegd bij de wet van 26 december 2022” in plaats van “ingevoegd bij artikel 56, 3°, van de wet van 26 december 2022”.

Artikel 5

7. Uit artikel 5 van het ontwerp volgt dat de berekeningen bedoeld in artikel 2 “gebeuren voor iedere aangeslotene overeenkomstig zijn/haar specifieke individuele situatie”. Gevraagd welke parameters bepalen hoe die specifieke situatie moet worden ingeschat, antwoordde de gemachtigde:

“Artikel 5 stelt dat de pensioenprojecties moeten worden berekend rekening houdend met de specifieke individuele situatie van elke aangeslotene. Voorbeelden hiervan zijn het loon en de leeftijd. Een projectie is een inschatting van het toekomstig aanvullend pensioen, rekening houdend met het specifieke salaris en de specifieke leeftijd (en afhankelijk van het geval, nog andere relevante individuele kenmerken) van elke aangeslotene afzonderlijk. Het gaat met andere woorden over geïndividualiseerde berekeningen en geen berekeningen voor type-personen.”

Het is raadzaam om die toelichting op te nemen in het verslag aan de Koning.

² Die machtigingen zijn reeds in werking getreden (artikel 92, tweede lid, van de wet van 26 december 2022).

Artikel 6

8. In artikel 6, § 1, tweede lid, van het ontwerp wordt bepaald dat de pensioeninstellingen, mits akkoord van Sigedis, de afronding van de berekende bedragen “via de DB2P-aangifte-instructies” kunnen toevertrouwen aan Sigedis. Gevraagd wat daarmee wordt bedoeld, antwoordde de gemachtigde:

“Vanaf 2026 zal het jaarlijks ‘pensioenoverzicht’ dat aangeslotenen bij een aanvullend pensioen ontvangen niet langer worden opgesteld en verzonden door elke pensioeninstelling afzonderlijk, maar centraal door Sigedis.

Voor wat de WAP (wet 28/4/03) betreft, wordt dit geregeld in artikel 26.

Sigedis zal daarbij gebruik maken van de gegevens in de databank tweede pijler (‘DB2P’), die zij beheert.

De gegevens in die databank worden aangegeven door de pensioeninstellingen op grond van aangifte-instructies die worden vastgesteld door het beheerscomité van de KSZ en die worden voorbereid in een werkgroep, waarin onder meer de gebruikers van de databank en de aangevende instellingen zijn vertegenwoordigd. De basis daarvoor is het artikel 5 van het K.B. van 25 april 2007. https://etaamb.openjustice.be/nl/koninklijk-besluit-van-25-april-2007_n2007022660.html

De pensioenprojecties die worden geregeld door het ontwerp van K.B. zijn één van de elementen die zullen verschijnen op het nieuwe pensioenoverzicht. De projecties zullen dus ook door de pensioeninstellingen worden aangegeven aan Sigedis die ze zal hernemen in het pensioenoverzicht. De technische regels voor de aangifte van de projecties aan Sigedis worden vastgesteld in de hoger vermelde aangifte-instructies.

Het ontwerp van K.B. voorziet regels op het vlak van de afronding van de bedragen. De bedragen die op het pensioenoverzicht verschijnen, zullen worden afgerond tot op het duizendtal, honderdtal of tiental afhankelijk van de hoogte van het bedrag. De passage waarover de vraag wordt gesteld, laat toe dat in de aangifte-instructies zou worden voorzien dat de pensioeninstellingen de exacte bedragen aangeven en dat de afronding gebeurt door Sigedis. Het gaat dus om een technische kwestie zonder impact op het bedrag dat zal worden vermeld op het pensioenoverzicht.”

Met het oog op de rechtszekerheid is het raadzaam om op een meer precieze manier naar de DB2P-aangifte-instructies te verwijzen. Dat kan bijvoorbeeld door de volgende formulering te hanteren:

“de DB2P-aangifte instructies, vastgesteld overeenkomstig artikel 5 van het koninklijk besluit van 25 april 2007 tot uitvoering van artikel 306 van de Programmawet (I) van 27 december 2006”.

Artikel 9

9. In artikel 9 van het ontwerp wordt bepaald dat de nieuwe regeling in werking treedt “de tiende dag na de bekenmaking ervan in het Belgisch Staatsblad”, terwijl dit principe reeds voortvloeit uit artikel 6 van de wet van 31 mei 1961 ‘betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen’. Ook voor de wetgevingstechniek geldt het adagium “*less is more*”: artikel 9 dient derhalve uit het ontwerp te worden weggelaten.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTEE DU PROJET

2. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet de déterminer les règles, les hypothèses et la méthodologie à suivre par les organismes de pension pour calculer le relevé des droits à retraite que Sigedis met à disposition pour chaque affilié connu dans la banque de données des pensions complémentaires ¹. Le relevé des droits à retraite donne, au moyen de projections, une indication de la pension complémentaire qu'un affilié peut escompter au moment où la pension prend cours.

L'article 1er du projet contient des définitions. L'article 2 définit les scénarios que chaque calcul doit comporter. L'article 3 règle la manière dont les contributions futures doivent être prises en compte. L'article 4 dispose que pour calculer le relevé des droits à retraite, il est tenu compte des caractéristiques spécifiques de l'engagement de pension ou de la convention de pension. L'article 5 précise que le calcul du relevé des droits à retraite se base sur la situation individuelle de l'intéressé. L'article 6 contient des règles d'arrondissement et exclut que les montants communiqués à Sigedis soient corrigés pour tenir compte de l'inflation. L'article 7 dispose que l'organisme de pension doit documenter la manière dont il calcule les trois scénarios de la prestation attendue.

L'article 8 prévoit un régime transitoire de trois ans en ce qui concerne les conditions fixées aux articles 4 et 5.

L'article 9 fixe l'entrée en vigueur de l'arrêté envisagé au dixième jour qui suit sa publication au Moniteur belge.

FONDEMENT JURIDIQUE

3. Selon le préambule, le projet trouve son fondement juridique dans l'article 48, § 1er/2, alinéa 1er, point 6, de la loi-programme (I) du 24 décembre 2002, l'article 26, § 1er/2, alinéa 1er, point 5, de la loi du 28 avril 2003 'relative aux pensions complémentaires et au régime fiscal de celles-ci et de certains avantages complémentaires en matière de sécurité sociale', l'article 39, § 1er/2, alinéa 1er, point 5, de la loi du 15 mai 2014 'portant des dispositions diverses', l'article 6, § 1er/2, alinéa 1er, point 5, de la loi du 18 février 2018 'portant des dispositions diverses en matière de pensions complémentaires et instaurant une pension complémentaire pour les travailleurs indépendants personnes physiques, pour les conjoints aidants et pour les aidants

¹ Les règles législatives concernant le relevé des droits à retraite auquel se rapportent ces règles, ces hypothèses et cette méthodologie, entrent en vigueur le 1er janvier 2026 (article 92, alinéa 4, de la loi du 26 décembre 2022 'modifiant diverses dispositions en vue de renforcer la transparence dans le cadre du deuxième pilier de pension').

indépendants' et l'article 10, § 1er/2, alinéa 1er, point 5, de la loi du 6 décembre 2018 'instaurant une pension libre complémentaire pour les travailleurs salariés et portant des dispositions diverses en matière de pensions complémentaires'. Ces dispositions règlent chaque fois quelles informations le relevé des droits à retraite doit au moins contenir.

Or, ainsi qu'il ressort du tableau des fondements juridiques fourni par le délégué, le projet tire plutôt son fondement juridique du paragraphe 1er/3 des articles précités, qui s'énonce chaque fois comme suit : « Le Roi peut déterminer les règles, les hypothèses et la méthodologie à suivre pour le(s) mode(s) de présentation et le calcul des données visées au § 1er/2 » ².

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

4. Le préambule sera adapté au regard des observations formulées ci-dessus à propos du fondement juridique du projet.
5. Au premier alinéa du préambule, on écrira « inséré par la loi du 26 décembre 2022 » au lieu de « inséré par la loi du 26 décembre ».
6. Dans le texte néerlandais du quatrième alinéa du préambule, on écrira « ingevoegd bij de wet van 26 december 2022 » au lieu de « ingevoegd bij artikel 56, 3°, van de wet van 26 december 2022 ».

Article 5

7. Il ressort de l'article 5 du projet que les calculs visés à l'article 2 « sont opérés pour chaque affilié conformément à sa situation individuelle spécifique ». À la question de savoir quels paramètres déterminent comment cette situation spécifique doit être évaluée, le délégué a répondu en ces termes :

« Artikel 5 stelt dat de pensioenprojecties moeten worden berekend rekening houdend met de specifieke individuele situatie van elke aangeslotene. Voorbeelden hiervan zijn het loon en de leeftijd. Een projectie is een inschatting van het toekomstig aanvullend pensioen, rekening houdend met het specifieke salaris en de specifieke leeftijd (en afhankelijk van het geval, nog andere relevante individuele kenmerken) van elke aangeslotene afzonderlijk. Het gaat met andere woorden over geïndividualiseerde berekeningen en geen berekeningen voor type-personen ».

Il est conseillé d'intégrer ces explications dans le rapport au Roi.

² Ces habilitations sont déjà entrées en vigueur (article 92, alinéa 2, de la loi du 26 décembre 2022).

Article 6

8. L'article 6, § 1er, alinéa 2, du projet dispose que les organismes de pension peuvent, moyennant l'accord de Sigedis, confier à cette dernière, « par le biais des instructions de déclaration DB2P », l'arrondissement des montants calculés. À la question de savoir ce qu'il faut entendre par là, le délégué a répondu :

« Vanaf 2026 zal het jaarlijks 'pensioenoverzicht' dat aangesloten bij een aanvullend pensioen ontvangen niet langer worden opgesteld en verzonden door elke pensioeninstelling afzonderlijk, maar centraal door Sigedis.

Voor wat de WAP (wet 28/4/03) betreft, wordt dit geregeld in artikel 26.

Sigedis zal daarbij gebruik maken van de gegevens in de databank tweede pijler ('DB2P'), die zij beheert.

De gegevens in die databank worden aangegeven door de pensioeninstellingen op grond van aangifte-instructies die worden vastgesteld door het beheerscomité van de KSZ en die worden voorbereid in een werkgroep, waarin onder meer de gebruikers van de databank en de aangevende instellingen zijn vertegenwoordigd. De basis daarvoor is het artikel 5 van het K.B. van 25 april 2007. https://etaamb.openjustice.be/nl/koninklijk-besluit-van-25-april-2007_n2007022660.html

De pensioenprojecties die worden geregeld door het ontwerp van K.B. zijn één van de elementen die zullen verschijnen op het nieuwe pensioenoverzicht. De projecties zullen dus ook door de pensioeninstellingen worden aangegeven aan Sigedis die ze zal hernemen in het pensioenoverzicht. De technische regels voor de aangifte van de projecties aan Sigedis worden vastgesteld in de hoger vermelde aangifte-instructies.

Het ontwerp van K.B. voorziet regels op het vlak van de afronding van de bedragen. De bedragen die op het pensioenoverzicht verschijnen, zullen worden afgerond tot op het duizendtal, honderdtal of tiental afhankelijk van de hoogte van het bedrag. De passage waarover de vraag wordt gesteld, laat toe dat in de aangifte-instructies zou worden voorzien dat de pensioeninstellingen de exacte bedragen aangeven en dat de afronding gebeurt door Sigedis. Het gaat dus om een technische kwestie zonder impact op het bedrag dat zal worden vermeld op het pensioenoverzicht ».

Dans un souci de sécurité juridique, il est conseillé de viser les instructions de déclaration DB2P avec davantage de précision. Cela peut se faire, par exemple, en recourant à la formulation suivante :

« des instructions de déclaration DB2P, établies conformément à l'article 5 de l'arrêté royal du 25 avril 2007 portant exécution de l'article 306 de la loi-programme (I) du 27 décembre 2006 ».

Article 9

9. L'article 9 du projet dispose que le nouveau dispositif entre en vigueur « le dixième jour suivant sa publication au Moniteur belge », alors que ce principe résulte déjà de l'article 6 de la loi du 31 mai 1961 'relative à l'emploi des langues en matière législative, à la présentation, à la publication et à l'entrée en vigueur des textes légaux et réglementaires'. L'adage « *less is more* » s'applique également en matière de technique législative : l'article 9 sera dès lors distrait du projet.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Eline YOSHIMI

Pierre LEFRANC